

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΙΔΡΥΘΗΚΕ ΣΤΗ 1903

ΒΓΑΙΝΕΙ ΔΥΟ ΦΟΡΕΣ ΤΟ ΜΗΝΑ

Ιδιοκτήτης, εκδότης και Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ταχτικοί συντάκτες: ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Γ. ΦΤΕΡΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΣΤΕΨ'ΗΜΕΤΣ

Γραφεία: Κολοκοτρώνη 25β

(Χαρτοπωλείο Γ. Ξανθοπούλου)

ΣΥΝΤΡΟΜΕΣ:

Για την Ελλάδα	δρ.	30	το χρόνο.
	»	15	το εξάμηνο.
	»	8	το τρίμηνο.
Για την Αγγλία & Αίγυπτο	£	1	το χρόνο
	£	0,10	το εξάμηνο
Για την Αμερική	\$	5	το χρόνο
	\$	3	το εξάμηνο

αι για τα άλλα μέρη 40 φρ. τη χρονιά.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΠΟΛΛΟΙ ποιητές, λόγιοι και καλλιτέχνες, οι: Κωστής Παλαμάς, Λάμπρος Πορφύρας, Δ. Ταγκόπουλος, Π. Νιρβάνας, Ζ. Παπαντωνίου, Κώστας Παρορίτης, Κώστας Βάρναλης, Άγγελος Σικελιανός, Παντελής Χόρν, Κ. Θεοτόκης, Δημοστένης Βουτυράς, Σ. Μελάς, Α. Παυλίδης, Ν. Κοζαντζάκης, Γαλάτεια Καζαντζάκη, Γ. Φτέρης, Φ. Γιοφύλλης, Θωμάς Οικονόμου, Θ. Θωμόπουλος, Αιμίλιος Βεάκης, Ν. Παπαγεωργίου, υπογράψανε ένα γενναίο μανιφέστο, που δημοσιεύτηκε στο «Ριζοσπάστη» και σ' άλλες εφημερίδες, για το ζήτημα της θεομηνίας που χτύπησε τις μεσημβρινές επαρχίες του Βόλγα στη Ρωσία. Με το μανιφέστο τούτο τονίζουν πως έχουνε χρέος όλοι οι τίμιοι άνθρωποι να βοηθήσουνε σήμερα αδερφικά το Ρωσικό λαό, που βρίσκεται σε μια κρίσιμη στιγμή, με τη μεγάλη επανάσταση που σηκωσε για να πραγματώσει τα άψηλα Άνθρωπιστικά Ίδανικά. Κι όμως κάμποσοι δημοσιογράφοι μας που βλέπουνε στενά και στοχάζονται πάντα ταπεινά, δε νοιώσανε την αξία της τέτοιας χερονομίας που οι διανοούμενοι της Ελλάδας κάμανε προς τιμή της. Μα τί άλλο μπορεί να περιμένει κανείς από πνευματικά και ψυχικά έρρειπια, παρά πισωδρομικές διεμαρτύρησες και άνιερές κουτοπονηριές;

Στις παραπάνου υπογραφές, ως προστεθεί και το νομα του Ρήγα Γκόλφη, που δεν πρόφτασε να υπογράψει το μανιφέστο.

ΣΤΑ σημερινά γράμματά του ο μακαρίτης Χατζόπουλος μιλάει για το ρεζισέρ του Βασ. Θεά-

τρου και μιλάει ιδίαιτα, αν και μπορούσε να πει ακόμα περισσότερα από όσα λέει. Σκηνοθέτης, ρεζισέρ, του Βασ. Θεάτρου ήταν τότε ο Θωμάς Οικονόμου, που, έχοντας να πολεμήσει με την καθαρηνουσιάνικη μούχλα του μακαρίτη Άγγελου Βλάχου και τον επιπόλαιο και ξόφρεσο καλλιτεχνισμό του διαδόχου του, τα κατάφερε να νανέδασει έργα περιοχής στη σκηνή, κι ακόμα περισσότερο, τα κατάφερε, από τη μιά μεριά αυτός κι από την άλλη μεριά ο μακαρίτης Χρηστομάνος, με τη «Νέα Σκηνή» του, να καθιερώσουν τη δημοτική για επίσημη, να πούμε, γλώσσα της σκηνής. Κι ακόμα ένα άλλο, σημαντικό κι αυτό: "Αν το θέατρο χρωστάει στο Χρηστομάνο την Κυβέλη, χρωστάει στο Θωμά Οικονόμου τη Μαρίκα Κοτοπούλη, γιατί, παιδούλ' ακόμα, την έπλασε με τη διδασκαλία του και το θάρρος που της φύσηξε ξεχωριστή καλλιτέχνισσα της σκηνής.

ΝΑ, λοιπόν, κ' ένα άλλο καλό ποίχουνε τα γράμματα του Χατζόπουλου. Συμπούνε θύμησες φιλολογικές κ' είναι να πούμε, σά μιιά συμβολή στη φιλολογική ιστορία της εποχής μας. Με όλο το μικρό-χολο κακομεταχείρισμα ποίκανε ο μακαρίτης σε μερικά πρόσωπα, που συνεργάζότανε μάλιστα την εποχή εκείνη μ' αυτά, απομένει πάντα, σάν καίτοι κάθι τους, η ιστορική αλήθεια κι αυτό μοναχά μάς ενδιαφέρει. Τις κρίσεις του για τα πρόσωπα τις περνάμε χαμογελώντας.

ΣΤΟ ερχόμενο φύλλο δημοσιεύουμε το δωδέκατο και τελευταίο κεφάλαιο του «Μπρουσσού». Το «δοκιμολογικό» αυτό, νάν το πούμε έτσι, του κ. Άλεξ. Παύλη, διαβάστηκε πολύ κι από μερικούς χαρχατηρίστηκε ως σωστή «εγκυκλοπαιδεία», αφού χλίια πράματα ωφέλιμα και τερπνά βόλκει κανείς στον «Μπρουσσό» του.

Ο ΕΞΑΡΧΟΣ

Μιά ψυχή αληθινά καλλιτεχνική, ένας διαλεκτός πνευματικός εργάτης, ένα παιδί γιομάτο εϊγένεια και καλοσύνη και αρετή, ο Θόδωρος ο Έξαρχος, πέθανε τελευταία εδώ, στην Αθήνα. Έδωπερα κανέναν μας δεν τ'ό πηρε είδηση αυτό. Από τη Σμύρνη τ'ό μάθαμε. Ένα άρθρο γιομάτο πόνο, του Μιχαήλ Ροδά στη «Νέα Ζωή» της Σμύρνης, μάς τ'ό γνώρισε, Τέτια ή ζώή. Πάντα θά βρεθεί ένας φίλος να είδοποιήσει τους άλλους, τους ανεξοικειωτους. Και τούς αδιάφορους. — Σκληρή αλήθεια κι αυτό.

Στη Σμύρνη ετοιμάζονται νάν τ'ό κάνουν ίσως φιλολογικό μνημόσυνο, να τ'ό εκδόσουν τα ποιήματά του κτλ.κτλ. Συνηθισμένα πράματα. Αφού πέθανε ο άνθρωπος, τ'ό αξίζει κάθε τιμή. "Όσο ζούσε όμως...

"Όσο ζούσε... — Τόν προπερασμένο μήνα έτυχε να βρεθώ στη Σμύρνη. Πήγα να δώ τα παιδιά μου, τόν Πάνο μου και τη Μερόπη μου, να ξεκουράσω την ψυχή μου σμά τους. Ένα μεσημέρι οι λόγιοι της Σμύρνης μ'ό κάμανε την τιμή να με καλέσουνε σ' ένα αληθινά καλλιτεχνικό γλέντι τους, στη Μεγάλη Ταβέρνα του Γιαννούλη, την ιστορική, που θυμί-